

विभागं वोनमोनमोसद्विद्विद्विप्रिये तथा अमुकगोत्राणां अस्मत्पितामहप्रपितामहानां
 अमुकदेवअमुकदेवानां नांदीमुखानां रक्षासनं वोनमोनमोसद्विद्विद्विप्रिये तथा अमु
 कगोत्राणां अस्मन्मातामहप्रमातामहसदप्रमातामहानां अमुकदेव अमुकदेवानां
 सपत्नीकानां नांदीमुखानां रक्षासनं यथा विभागं वोनमोनमोसद्विद्विद्विप्रिये अमेरा
 रजनं अत्र सुगंधपत्रिपुष्पाक्षताः ॐ सप्तश्रमयः प्रतिहिताः शरीरे सप्त रक्षंति
 सदमप्रमादं सप्तायः स्वयतो लोकभीयुस्तत्र जा ॥ १८ ॥ अस्वप्नजो सप्त स हो च दे
 वो सत्यवसुसंतकेभ्यो विष्वेभ्यो देवेभ्यो नमः नांदीमुखीभ्यो मातृपितामहाप्रपि
 तामहीभ्यो नमः नांदीमुखेभ्यः पितृपितामहप्रपितामहेभ्यो नमः नांदीमुखेभ्यो मा

१८

- Title - अज्ञान
- Accession No - Title -
- Accession No -
- Folio No/ Pages -
- Lines -
- Size
- Substance Paper -
- Script Devanagari
- Language - संस्कृत
- Period - विष्णुसंहिता
- Beginning - विष्णुसंहिता
- End - अग्निपुराण
- Colophon -
- Illustrations -
- Source -
- Subject - संस्कृत साहित्य
- Revisor -
- Author -
- Remarks - अपूर्व

विभागं वोनमोनमो वदित्तद्विप्रिये तथा अमुकगोत्राणां अस्मत्पितामहप्रपितामहानां
अमुकदेव अमुकदेवानां नांदीमुखानां रक्षासनं वोनमोनमो वदित्तद्विप्रिये तथा अमु
कगोत्राणां अस्मन्मातामहप्रमातामहप्रद्विप्रमातामहानां अमुकदेव २ अमुकदेवानां
सपत्नीकानां नांदीमुखानां रक्षासनं यथा विभागं वोनमोनमो वदित्तद्विप्रिये क्रमेण
१ जनं अत्र सुगंधपत्रिपुष्पाक्षताः ॐ सप्तश्रमयः प्रतिहिताः शरीरे सप्त रक्षन्ति
सदमप्रमादं सप्तायः स्वयंतो लोकभीयुस्तत्र जाः ॥ १२ ॥ अस्वप्नजो सप्त सप्तौ च दे
वौ सत्यवसुसंतकेभ्यो विष्वेभ्यो देवेभ्यो नमः नांदीमुखीभ्यो मातृपितामहाप्रपि
तामहीभ्यो नमः नांदीमुखेभ्यः पितृपितामहप्रपितामहेभ्यो नमः नांदीमुखेभ्यो मा

की देवीनां नां दीमुखीनां तथा अमुकगोत्राणां अस्मत्पितामहप्रपितामहानां अमुकदेव २
 अमुकदेवानां नां दीमुखीनां तथा अमुकगोत्राणां अस्मन्मातामहप्रमातामहसुहृदप्रमातामहा
 नां अमुकदेव २ अमुकदेवानां सपत्नीकानां नां दीमुखीनां सत्यवसुसंज्ञकविष्णवे देवा पूर्वकं संक
 ल्पविधिना अमानेन आभ्युदयिकश्राद्धं करिष्ये वो नमोनमो तद्विभुं दिप्रिये शसनदानं पूर्वं
 तद्वा उत्तरतुष्ट्या वा सजलपवर्वां कुराणि गृहीत्वा अघोर अमुकगोत्रास्मन्मातादित्रयश्रा
 द्दसंवांधिनां तथा अमुकगोत्रास्मत्पितादित्रयश्राद्धसंवांधिनां तथा अमुकगोत्रास्मन्मा
 तामहादित्रयश्राद्धसंवांधिनां सत्यवसुसंज्ञकानां विष्णवे देवानां आभ्युदयिकश्राद्धे
 इदमासनं यथाविभागं वो नमोनमो तद्विभुं दिप्रिये तथा अमुकगोत्राणां अस्मन्मातृपि
 तामहीप्रपितामहीनां अमुकीदेवी २ अमुकीदेवीनां नां दीमुखीनां नी इदमासनं यथा

नामलसमुद्रव ॥ इमां मया कृतां रजो गृहाण सुरमोत्तम ॥ आसनं ॥ नानारत्न
 समायुक्तं मुक्ताहारैर्विभूषितं ॥ स्वर्णसिंहासनं चारुशीतार्चपतिगृह्यतां ॥ पाद्यं ॥
 गौरीप्रियममस्तोऽस्तु शंकरप्रियसर्वशक्ततापाद्यं मया दत्तं गृहाण प्रणम्य तत्रि
 प ॥ अर्घ्यं ॥ व्रतमुद्दिश्य देवेश गंधर्वाणां तैर्नृतं गृहाणां च मया दत्तं स
 वसिद्धिप्रदो ममः ॥ स्नानं ॥ स्नानं पंचामृतैर्देवगृहाण गणनायक ॥ अनाप
 नाथ सर्वज्ञगीर्वाण परिपूरित ॥ गणनां त्वा ० ॥ यज्ञोपवीतं ॥ एतत्तं वस्त्रसूत्रं
 च कांचनस्योत्तरीयकं ॥ गृहाण चारुं सर्वशक्तानां सिद्धिदायक ॥ सिद्धिदायकं द्वा
 गकुलं छिगुणो गुडम्रलादात्रयं ॥ पंचनखस्य भागाः ॥ हरीतकः ॥ सर्जरसः ॥ स मां सि
 भागैकमेकं विलवं शिलाजं ॥ घनस्य चत्वारिपुरस्य चैको धर्योदशांगः ॥ कथि
 तो मुनीन्द्रैः नमः ॥ यज्ञोपवीतं समर्पयामि ॥ यज्ञोपवीतां गमाचमनं सम ॥ वस्त्रं

कायनम
 ४

रक्तवस्त्रपुगंदेवदेवांगसदृशप्रभं ॥ भक्तादतंग्रहाणेदं लंबोदरहरप्रिय ॥ हरप्रियाय ॥
 वस्त्रपुगंसमं ॥ वस्त्रांगमाचनंस ॥ गंधं ॥ गंधं कर्तुं रसं पुतं दिव्यं चंदनमुत्तमं ॥ वि
 लेपनं सुरश्रेष्ठप्रियं प्रतिगृह्यतां सुरश्रेष्ठाय नमः ॥ गंधं समं ॥ प्रदत्ताः ॥ प्रदत्ता
 मयवलादेवौ सुरगंधर्वहजित ॥ सर्वदेवनमस्कार्यग्रहाणमदनुग्रहात् ॥ पुष्पाणि ॥
 सुगंधीनिसुपुष्पाणिमालत्वादीतिवैप्रभो ॥ मयानीतातिप्रजार्थपुष्पाणिप्रतिगृह्य
 तां ॥ धूपं गणपतये नमः ॥ धूपं संप्रोक्ष्य संस्मृत्य ॥ दशगंगुष्मुलं धूपं सुगंधं सुमनोहरं ॥ उ
 मासुतनमस्तुभ्यं धूपं प्रतिगृह्यतां ॥ दीपं संप्रोक्ष्य संस्मृत्य ॥ ग्रहाण संगलं दीपं च तव ॥
 तिसमन्वितं ॥ दीपं ग्रहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापरं ॥ नैवेद्यं संप्रोक्ष्य संस्मृत्य ॥ समुज्ज्वल
 यतां श्रेष्ठमोदकान् ॥ घृतमाचिताम् ॥ नैवेद्यं सफलंदतं ॥ गृह्यतां विघ्ननाशन ॥ इदमष्ट
 तत्त्वरूपं नैवेद्यं समं ॥ नैवेद्यांगमाचमनीयं समं ॥ एकं विनायकनिकटे दद्यात् ॥ क्षाणं

॥ राम ॥

(३)

ध्यात्वा ॥ तां कलं ॥ पूंजी कलसमापुक्तं नागवल्लीदलेयुतं ॥ कर्षादिसमापुक्तं तां कलं ॥
 तिग्घतां ॥ मोदकदानं ॥ दशमोदकाभ्युपरे संस्थाप्य संकल्पः ॥ देवकालौ संकीर्त्य ॥ अ
 मुकोहं ॥ करिष्यमाणः ॥ अमुक कर्मणि निर्विघ्नतया कार्यसिद्धयं कृतायाः ॥ गणपति
 पूजायाः ॥ साङ्गुण्यार्थं ॥ मात्र दशमोदकान् दक्षिणं च द्वास्तुल्यं दास्ये ॥ ॐ तत्सत् ॥ इति
 संकल्पः ॥ भूमिदेवाग्रेति अर्घ्यं दत्वा गंधादिभिः संस्मृत्य ॥ विघ्नेशविघ्नस्त्येन गृह्णाण द
 शमोदकान् ॥ दक्षिणाद्यत तां कलं गुरुयुक्ताभ्यमेष्टु ॥ इति गृहमंत्रः ॥ दाता विघ्ने
 स्वरो देवो गृहीता सर्वविघ्नहार ॥ तस्मादिदं भयादतं परिहृतं तिदस्तु मे ॥ ॐ स्वस्ति
 तिवास्तु ॥ आर्यना विनायक नमस्तुभ्यं सततं मोदकं प्रिय ॥ अविघ्नं कुरु मे देव सर्वका
 र्येषु सर्वदा ॥ अपहृवं कुरु राजा ॥ ॐ गणधिय नमस्तेस्तु ॥ ॐ उमापुत्र नमस्तेस्तु ॥ ॐ

यधे

अधनाशनः॥ ॐ विनायक न० ॥ ॐ शिशु न० ॥ ॐ सर्वसिद्धिदायक न० ॥ ॐ
 एकदंत न० ॥ ॐ शंभु न० ॥ ॐ महाविक्रान्त न० ॥ ॐ कुमारगुरुवे तुभ्यं नमो
 नुते ॥ ॐ काण्डाकाण्डासुरोहंती परुषः ॥ परुषस्य रिश्वानोर्ध्वे प्रतनुसहस्रेण चतुर्थे रा
 तेन च ॥ श्रीराजनं ॥ संशोत्संश्रज ॥ ॐ वसुतेजो वहिस्तेज एकीकृत्यामितप्रभं ॥ ॐ
 रार्तिकमिदं देवराहाणमदनुग्रहात् ॥ ॐ जलिः ॥ सुमुखश्चैकदंतश्च कपिलोगज
 वनरगकः ॥ लंबोदरश्च विकटो विघ्ननाशो विनायकः ॥ ॐ श्रीकेतुर्गणध्यादो ॥ भाल
 चंद्रो गजाननः ॥ द्वादशैतानि नामानि ॥ यः धरेच्छृणुयादपि ॥ विघारं ने विना
 हे च ॥ प्रवेशो निर्गमे तथा ॥ संग्रामे संकटे चैव ॥ विघ्नस्तस्य न जायते ॥ विघ्नवल्ली
 कुठाराय ॥ गणाधिपतये नमः ॥ ॐ विरलमदजलनिवहभ्रमरकुलानीकसेवि

चतुर्थे रा
 तेनास्ते

॥ रामः ॥
 ॥ ४ ॥

सकपोलं ॥ अभिमतकलपातारं कामेशंगणयति वंदे ॥ विनायक नमस्तु
भ्यं सततं मोदकप्रिय ॥ अविघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा ॥ दक्षिणा
संकल्पः ॥ अघोरः शुभकोटिः शुभकर्मणः ॥ पूर्वांगत्वेन निर्विघ्नतां च
सिद्ध्यर्थं श्रीमहागणयतेः पूजनकर्मणः ॥ स्मरुणार्थं इमां दत्ति ॥
एंगणयति प्रीतिपेवा स एव दास्ये ॐ तत्सत् ॥ गणनात्वा ० ॥
इति मंत्रपाठः ॥ अथ ॥ मातृपूजा अर्घ्यसंध्या घ्राण तायम् ॥ स
र्वकर्मसु गणेशपूजा नंतरं प्रधानसंकल्पं कुर्यात् ॥ अघोरः ॥ अ
मुकगोत्रो मन्त्रो ॥ अमुकराशिः अमुकशर्मा इति लिख्यमाणः ॥ अमुकक

मर्मणः ॥ पूर्वगित्वेन उत्तरोत्तराः ॥ भुव्यावाप्ये सकलमंगलाभिस्तु येषु न
 परमेश्वरप्रीत्यर्थं ॥ अमुककर्माहं करिष्ये तदंगत्वेन गणपतिसहित
 गोष्पीदिघोडशमातरुणं यथा मिलितौ यचारेः ॥ यजनं करिष्ये गोम
 येन वस्त्रेण विभूष्य एतंत इति प्रतिष्ठाप्य ॥ ॐ एतं ते देव सवितर्य
 जं प्राहुः सहस्रतयेव ब्रह्मणे तेन यज्ञमवतेन यज्ञपतितेन मामव ॥
 मनोज्ञं तिर्जुमन्नामाहुः स ब्रह्मणो त्वरिधं यज्ञं ॥
 समिधं दधातु ॥ विष्णवे देवाः सः इह मादयंतामोऽपतिध ॥ ॐ नमो
 वः ॥ स्वः गणपतिसहित गोष्पीदिघोडशमातर इह गार्धतु ॥ इह

॥ रामः ॥

॥ ५॥

तिष्ठंतु सुप्रतिष्ठिता वरदा भवंतु ॥ ध्यानं ॥ जौरीयमाशची मिधासा
वित्री विजया ॥ देवसेना स्वधा स्वाहा मातरो लोकमातरः ॥ धृतिः
प्रथिस्तथा तुष्टिरात्मदेवतया सह ॥ अनेन मंत्रेण जौरीये नमः ॥ इत्था
दिनाम मंत्रैश्च ॥ प्राणाहने ॥ आसनं ॥ पाद्यं ॥ अर्घ्यं ॥ ॐ जौरीये न
मः ॥ यन्माये नमः ॥ शम्भे नमः ॥ मेधाये ॥ सावित्रे ॥ विजाये ॥
जयाये ॥ देवसेनाये ॥ स्वधाये ॥ स्वाहाये ॥ मातृभ्यो नमः ॥ लो
कमातृभ्यो ॥ धृते ॥ पुष्टे ॥ तुष्टे ॥ आत्मनः ॥ कुलदेवता

येनमः॥ अर्घ्यं प्रानं॥ आचमनं मधुपर्कं॥ पुनराचमनीयं सम
 र्पयामि॥ गंगाक्षरं वस्त्रं॥ वस्त्रांगमाचमनीयं॥ गंधं॥ प्रक्षताः
 पुष्पाणि भूषणार्थं द्रव्यं॥ धूपं दीपनैवेद्यं नैवेद्यांगमाचमनं सम
 र्प्य॥ वसो ह्रीः॥ पातयित्वा संकलः॥ अद्यो ह अमुकगोत्रोऽत्यन्तो
 अमुकशिरः अमुकशर्मा हं करिष्यमाणः॥ अमुककर्मणः॥ एवं गि
 त्वेन॥ उत्तरोत्तरं शुद्ध्या वासिकामः॥ सकलमंगलाभिप्रेक्ष्य गण
 पतिसहितबोद्धशमात्क्षणमुपरिगुडसर्विभ्यं विसीध्वरिः॥ पातयि
 ध्ये॥ ॐ वसोः पवित्रैर्मसि शतधारं वसोः॥ वरि प्रमसि सहस्रधा॥ रामः॥
 ॥ ॥

रम् देवस्त्वासवितापुनातु चसोः पवित्रेण शतधारेण सुधाकामधुनः ताम्रधाराः यजमान
 शिरसि तिस्रः पंचसप्तधाराः पातयेत् नीराजनं अंतस्तेजो वहिस्तेज एकीकृत्या मितप्रभं आ
 र्तिकमिदं देवगृहाण मदनुग्रहात् चंद्रादित्यो यधरणी विद्युदग्निस्तथैव च त्वमेव सर्व
 ज्योतीषि आरतिवृत्तिर्गृह्यतां प्रार्थना गौरीयन्माशची मेधासा वित्री विजया जया देवसे
 नास्वधा स्वाहा मातरो लोकमातर इति वृजालीकमलेन्दुसोम्यवदना माहेश्वरी लीलया
 कोमारीरिषुदर्यनाशन करीचक्रपुधा वैस्नवी नाराही घतघोरघर्घसुरवी रौंडी च वज्रा
 पुधा चाभ्रगणनाथ हृदयहितारक्षंतु मां मातरः दक्षिण मध्येह अमुकगेत्रोत्पन्नो
 अमुकराशिरमुकशर्महं करिष्यमाण अमुककर्मणः पूर्यंगित्वेन उत्तरोत्तराभ्युदय

प्रासिका मः सकलमंगलाभिन्नार्थगणपतिसहितगौर्वीर्योदशममालेखं पूजायाः सा
 दुण्यार्थं शिवां दक्षिणं वासनायदास्ये ॐ तत्सत् मंत्रपाठः ॐ समत्ये देवाधिया तंदक्षिणयो
 स्त्वनसा मामः आयुः प्रमोषीर्गोः अहंतवधीरं विदेयतवदेविसंहशि ॐ प्रम्वे अम्विके म्वा
 लिके नमानपतिकमन ससत्यम्रकः सुभदिकां कां पीलवा सिनी अथा सुदविकम्राव
 श्रादृष्यले शुद्धासने उदङ्मुख उपविष्या चम यंबलवेदांतवितो वदंति यरं प्रधानं पुरुषं
 तथा न्ये विश्वोदतेः कारणभीष्मरं वातस्मै नमो विद्म विनाशनाय अभीक्षितार्थसिद्धयं
 वज्रितोयसुरैरायि सर्वविघ्नं हतैरेतस्यै गणधियतये नमः कुलां वरधरं विष्णुं इति च
 दक्षिणभागे चतुष्कोणमंडलं विधाय दूर्वादिलत्रयेण आसनं आसने पात्रं पात्रे पवित्रं प
 मुत्कां वरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजं मृद पद्मं तवदत्तं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये रामः

१३
 विवेस्यो वै स्रजौ शन्नो देवा जलं ॐ शन्नो देवीरभिषयः ^{म्य३} आयो भवंतु पीतये शं योरभिस्रवंतु
 नः यवो सीती यवैर्न ॐ यवो सिय यपा स्रद्धो यवपा रातीः गंधपुष्पास्तता दित्तसी निति य
 तेन जलेन आत्मानं पूजा सा ययी सर्वाः संप्रोसृज्याणा यस्यै ॐ पुंडरीकाक्षाय नमः ॐ
 यवित्रः यवित्रो वा सर्वत्र स्यांगतो यिवा यः स्मरेत् पुंडरीकाक्षं स वाद्याभ्यंतरः सुविः ॐ देव
 ताभ्यो देवताभ्यो महायोगिभ्य एव नमः स्वाहा वै स्वधा ये नित्यमेव नमो नमः ३ सप्तमाध्यायः
 एषु मृगाः कालं जरे गिरो ब्रह्मवाकाः शरद्दीपे हंसाः पुरसिमानसेते पिजाताः कुहक्षेत्रे ब्राह्म
 णवेदपारगाः प्रस्थिता दीर्घमध्वानं ययं किमवसीदय आहूता लै गयां ध्यात्वा ॥ ध्यात्वा
 देवं गंधाशधरं मनसा च मारुः ध्यात्वा ततः कर्म पात्रात् स यवदूर्वा जलं गृहीत्वा ॐ सोमस्य

नी विरसि इति मंत्रेण दक्षिण कस्यां नीवी वंधनं ततो दिग्बंधः अग्नित्वा ताः पितृगणाः प्रांची
रक्षंतु मे दिशं तथा बहिर्दिदः पांतु यास्यां मे पितरस्तथा पतीचीमाज्यपाः पांतु उदीचीमपि
सोपयाः रक्षो भूत पिशाचेभ्यस्तथैवा सुरदोषतः सर्वतन्वाधिपस्ते धाय मोरक्षां करो
तु मे दूर्वारक्षंतु दिति जान् यवारक्षंतु राक्षसान् पंतीर्बेभ्यो विमोरक्षे इति पिः सर्वरक्ष
कः ऋषादिदृष्टिदोषनिधाता न् गायत्र्या आभा न्नादीनां पवित्रतां तु प्रातिज्ञा दूर्वाय
वज्रलपाणिः देशकालौ संकीर्त्तयेद्देहं त्र्यमुकगोत्रो मन्त्रो अमुकं शिरमुकशर्माहं
करिष्यमाणः अमुककर्मणः पूर्वगित्वेन उत्तरोत्तराश्च दद्यावाप्तौ सकलमंगलाभि
लक्षार्थं अमुकगोत्राणां अस्मन्मातृपितामहीमपितामहीनां अमुकी देवी २ अमु

राम
८

महानां अमुकदेव २ अमुकदेवानां सपत्नीकानां नो दीपुखानां कृतस्यास्य आभुदयिकक्याह
 स्पर्जाप्रतिष्ठासंगता सिद्धार्थे इमां दधिदातामलकनिष्कपिण्णि दक्षिणं यथा विभागं वो नमो
 अघेह अमुकगोत्रास्म आरादित्रयप्रादुसंवधिनां तथा अमुकगोत्रास्मितिनादित्रयप्रादुसंव
 धिनां तथा अमुकगोत्रास्म आत्मा महादित्रयप्रादुसंवधिनां सत्यवतुसंज्ञकानां विष्णवे वा दे
 वानां प्रीतये कृतस्यास्य आभुदयिकक्याह स्पर्जाप्रतिष्ठासिद्धार्थे इमां दधिदातामलकनि
 ष्कपिण्णि दक्षिणं यथा विभागं वो नमो नमो बुद्धिबुद्धिप्रिये तिलकं अयं गोमुखमां ० पूजनं
 यथेमां वाचं ० देवताभ्यो ३ सप्तव्याधादशा ० तत आभुदयिकक्याहं विसर्जयेत् एतन्तो दीपु
 खप्रादुसं कृतं तत्सु कृतं तत्सु यन्तं कृतं तत् श्रीविष्णोः प्रसादात् ब्राह्मणवचनात् सर्वे धरि
 पूर्णं मस्तु अस्तु परिपूर्णां आसनानि उस्थानां वा विसृज्य आचमयत्यष्टयेति पठि
 ता इति आभुदयिकक्याहं अथ पुण्याहवाचनं चतुरः ब्राह्मणान् उत्तरस्त्रयासंस्थाप्य अ
 र्धसंस्थाप्य प्राणनायक्य स इव्यं पूजाफलसहितं कृत्वा अघेह अमुकगोत्रोत्पन्नो अमु

17
 तामहप्रमातामहस्रप्रमातामहेभ्योनमः धूपदीपो अघोहअमुकगोत्रात्मन्नात्रादित्रयश्राद्ध
 संवंधिनः तथाअमुकगोत्रात्मन्त्रादित्रयश्राद्धसंवंधिनः तथाअमुकगोत्रात्मन्नाता
 महादित्रयश्राद्धसंवंधिनः सत्यवसुसंज्ञकविष्णवेदेवा आभ्युदयिकश्राद्धे अर्चनविधौ एते ।
 गंधाक्षतपत्रिधूपदीपादयो मद्धताः यथाविभागं वोनमो० तथाअमुकगोत्रात्मन्नात् ।
 पितामहीपितामहः अमुकदेवी२ अमुकीदेवां नंदीमुखः तथाअमुकगोत्राः अ ।
 स्मृतिरपितामहप्रपितामहाः अमुकदेव२ अमुकदेवाः नंदीमुखाः तथाअमुकगोत्राः ।
 अस्मन्मातामहप्रमातामहस्रप्रमातामहाः अमुकदेव२ अमुकदेवाः सप्तवीकानंदीमुखा
 आभ्युदयिकश्राद्धे आसनार्चनविधौ एते गंधाक्षतपत्रिकाः धूपदीपादयो मद्धताः यथावि
 भागं वोनमोनमोर्हृद्विष्टिये आचमनं दत्तं स्वयं वाचस्प अन्नहाराय सद्यतानिसोदक
 निकृत्वा चतुर्धा विभज्य संशोध्य संपूज्य अघोहअमुकगोत्रात्मन्नात्रादित्रयश्राद्ध

संवंधिभ्यः तथा अमुकगोत्रास्मत्पितामहप्रपितामहीभ्यः अमुकी
 देवी २ अमुकीदेवीभ्यः नां दीमुखीभ्यः इदमाप्तान्तं सोदकं घृतादिसहितं यथा विभागं वोनमो ० तथा अमुकगोत्रेभ्यः अस्मत्पितामहप्रपितामहीभ्यः अमुकी
 देवी २ अमुकीदेवीभ्यः नां दीमुखीभ्यः इदमाप्तान्तं सोदकं घृतादिसहितं यथा विभागं वोनमो ० तथा अमुकगोत्रेभ्यः अस्मत्पितामहप्रपितामहीभ्यः अमुकदेव २ अमुकदेवेभ्यः नां दीमुखे
 भ्यः इदमाप्तान्तं सोदकं घृतादिसहितं यथा विभागं वोनमो ० तथा अमुकगोत्रेभ्यः अस्मत्पितामहप्रपितामहीभ्यः अमुकदेवः अमुकदेवेभ्यः सप्तती केभ्यो नां दीमुखेभ्यः इदमा
 प्तान्तं सोदकं घृतादिसहितं यथा विभागं वोनमो नमो हविस्तद्विधीये अन्नपूजासप्तश्रवणः इ
 तियथेमां वाचं ० दक्षिण अमुकगोत्राणां अस्मत्पितामहप्रपितामहीनां अमुकीदेवी २
 अमुकीदेवीनां नां दीमुखीनां तथा अमुकगोत्राणां अस्मत्पितामहप्रपितामहीनां अमुक
 देव २ अमुकदेवानां नां दीमुखानां तथा अमुकगोत्राणां अस्मत्पितामहप्रपितामहबृहस्पतिमाता

१७
 प्रवाः स्वस्तिनः पृथा विश्ववेदः स्वस्तिनस्तोत्रोऽग्रियनेमिः स्वस्तिनो हस्त्यतिर्धातुः भो वास
 णाममगृहे ऋद्धिं भवतो बुवंतु ३ ॐ ऋद्धतां ३ ॐ सचस्य ऋद्धिरस्पगन्मज्योतिरमृताऽऽभमदि
 वं पृथिव्याऽऽध्याहर्ता मा विदाम देवान् स्वर्ज्यतिः ३ भो वा ० हृद्धिं भवतो बुवंतु ३ ॐ हृद्धतां ३ ॐ
 ज्यैष्ठ्यं चमऽऽधियत्यं चमेममुष्वमेभामपुष्वमेमपुष्वमेमपुष्वमेजेमाचमेमहिमाचमेवरिमाच
 मेप्रथिमाचमेवर्षिमाचमेइधिमाचमेतद्वं चमेतद्विष्वमेपजेन कल्पताम् ४ भो वासराणां ० श्री
 रस्तु भवतो बुवंतु ३ ॐ श्रीरस्तु ३ ॐ मनसः कामसा कृतिं वाचः सत्यमग्राय पप्रूनाथं रूप
 मन्तस्य सोयशः श्रीः प्रयतां ५ भो वासराणां ० कल्याणं भवतो बुवंतु ३ ॐ कल्याणं ३ यथेमां
 वाचं कल्याणमावदनिजनभ्यः बुसराजमाभ्याथं ऋद्राय चार्याय च स्वायचारणाय च पि
 यो देवानां दक्षिणये सतुरिहभया समयं मेकायः समृद्धतां ६ भो वासराणां ० शान्तिं भवतो बुवं
 तु ३ ॐ शान्तिः ३ ॐ धोः शान्तिरंतरित ८० शान्तिं पृथिवी शान्ति रायः शान्तिरोधधयः शान्ति
 र्वनस्पतयः शान्तिर्विश्वे देवाः शान्तिर्वृहस्पतिः सर्व ८० शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः सामा शान्ति

रेधि विष्णो निदेव सवितर्दुरितानि पराभुवय इदं नः आसुव तिलकं कुर्यात् पुण्याहवाचनप्रसादो
 स्तु पुण्याहसधद्विरस्तु इति पुण्याहवाचनं अथ वंशशष्पापनं ईशानदिग्भागे प्रवृणुं धातुमयं
 एमयं वाकलशं दध्यत तचंदनचर्चितं विधाय चूर्तौषधसवटोदुंबरलक्ष्मपंचपञ्चवत्सहस्रं वत्सहस्रं
 नं कलशं स्थापयेत् ॐ महीधोः पृथिवी च तस्यं यज्ञस्यैवित्तं पितृता नो भरीमभिः इति भूमिस्पर्श
 नं ॐ ओषधयः समवदंत सोमेन सह राज्ञाय त्वेकलोतिव्रात एतत् ॐ राजमार्यामसि इति सप्तधा
 भानि पवान् व्रीहौ नवोद्दिष्ट्वा ॐ आजिघ्न कलशं मखात्वा विशंतिं देवः पुनरुर्जीतिवर्तस्वसानः स
 हसंधुक्षौ रुधारापयस्वती पुनर्मोविशतादृषिः इति कलशं स्थापयेत् ॐ ब्रह्मणो तं भनमसि ब्रह्म
 एतत्कं भर्तुर्जीनीस्यो ब्रह्मण्यभत सद्यसि ब्रह्मण्यभतः सद्यसि ब्रह्मण्यभतः सद्यसि ब्रह्मण्यभतः सद्यसि ब्रह्मण्यभतः
 सीद इति जलेनापूरणं अथ तीर्थोदकं ॐ पंचनद्यः सरस्वती मयि पंतिमस्तोतसुः सरस्वती तु
 पंचधा सो देवो भवत्सरित् अथ गंधं ॐ गंधद्वारं दुग्धध्वानि त्वयुष्मां करीषिणां ईश्वरी सर्व
 भूतानां तामिहोपहृये श्रियं अथ दूर्वा ॐ कांठा कांठा त्प्ररोहंती पश्यः पश्यस्परि एवानोद्

वैप्रतनुसहस्रेण शतेन अथ सर्वोषधी हरिश्वा ॐ वा ओषधीः सर्वो जाता देवे भस्त्रियुगं ।
 पुरामने बुवम्भू एगमह २० शतं धाम निसप्तन्न अथ दृगी कलं ॐ वा कलिनी व्योऽहृत्ना ॥
 ५ अथ पुष्पावाश्रयुषिणीः सहस्यति प्रसृतास्तानो मुचंत २० हस अथ दुग्धं पयः पृथिव्यां ययऽश्रो
 यधीषयवो दिशं तरिते यको धाः पयस्वतीः प्रदिशः संतुमहं अथ दधि ॐ दधि कावोऽः प्रका
 रिधं जिह्वो रश्मि वाजिनः सुरधिलो मुखा करत्रणऽआयुधं वितारिषत् अथ घृतं ॐ घृत् ।
 तवती भुवना नाम भिज्जियो वीर्यधी मधु उपे सुपे सशा घावा पृथिवी वरुणस्य धर्म एग बिष्क ।
 भित्ते अजरे भूरिरेतसा अथ पंचपत्रवान् ॐ अथ स्ये वीति धदनं पर्णं वी वसतिः कृता गोभा
 जशक्लिता सथयत्सनवयपूरुषं अथ सप्तमदः ॐ त्वो ना पृथिवी नो भावान् नृक्षरा निवेशनी
 यध्यानः शर्मसप्रथा अथ पंचरत्नानि ॐ परिष्ठात पतिः कविरग्निरुह्याम क्रुमीत् दधदत्ता नि
 राश्रुवे अथ हिरण्यं ॐ हिरण्यगर्भः समवर्तनाये नृत्तस्य जातः पतिरेकऽआसीत् सदा धारय
 विवीघामुते मां कल्पे देवाय हविषा विधेय अथ वस्त्रं ॐ यदस्त्राय वासऽउत यस्त्राणं सधी वासं
 या हिरण्या तस्मै सदानमर्चंतं पदौ शं यथा देवेष्वायामयोति अथ सत्वेण वेष्टयेत् ॐ युवा युवा

२२
 परिवीत आगत सउप्रेयान्भवतियायमानः तंधीरासः कवय उन्नयंति साध्यो मतसो देवयंते
 अथ ब्रह्माण्डकलशो निधाय ॐ स्वावृत्तं ब्रह्मणो ब्रह्मणो ब्रह्मणो ब्रह्मणो ब्रह्मणो ब्रह्मणो ब्रह्मणो ब्रह्मणो
 यो तिमाधी महारथो जायतां दोग्धी धेनुर्वो दानद्वानाशुः ससिः पुरंधि रीवा जिह्मरथे
 धाः सभेयो युवास्पय जेमान स्पवीरो जायतां निकामेनिकामेनः पर्जन्यो वर्धतु कलव
 त्यो नः शोषधयः पर्यंतां योगदेमान कलतां अथ कलशोपरि पूर्णपात्रं यस्य ॐ पू
 र्णद्विपरायत सुपूर्ण पुनरायत वस्ते वद्विक्ती एव हाइव मूर्जले ० शातक्र तो अथा
 तैर्वरुणमावाह्य ॐ तत्त्वाया मिब्रह्मण वंदमानस्तदाशास्तेयजमानो रुविभिः अ
 हेडमानो वरुणे हवी धारुशले ० समानः आयुः प्रमोधीः अथाथ कलशमिमंत्रणं ॐ
 कलशस्य भुवि विष्णुः कैटेस्वः समाश्रितः मूलैतस्य स्थितौ ब्रह्मामधेमात्तगणाः स्थिताः
 कुतौ तु सागराः सप्तसप्तदीपा वसुंधरा ऋग्वेदो यजुर्वेदो सामवेदो ह्यथर्वणः अंगे
 च सहिताः सर्वे कलशं तु समाश्रिताः अथ कलशार्थना देवदानवसंवादे मथ्यमा

राम

नेमहोदधौ उत्पन्नो सितदाकुंभविधतो विष्णुना स्वयं त्वतो ये सर्वतीर्था नि देवाः सर्वे त्वयि
 स्थिताः त्वयि तिष्ठंति भूतानि त्वयि प्राणः प्रतिष्ठिताः शिवस्त्वयं त्वमेवासि विष्णुस्त्वं च
 प्रजायतिः प्रादिता वसवो रुद्रा विष्णवे देवा महद्गुणः त्वयि तिष्ठंति सर्वे पितरः कामफल
 प्रदः त्वत्प्रसादादिमं यत्नं कर्तुमीहे जलोद्भव सा विमर्षं धृक्कुरु देवेश प्रसन्नो भव सर्वदा स्थि
 रो भव च्छीङ्गं प्राशुर्भव काञ्चनं नृपयुर्भव सुखदस्त्वमग्नेः पुरीषवाहणः इति कलस्यायनं
 अथ पूजा अर्घ्यसंस्थाप्य प्राणनायाप्य देशकालौ संकीर्त्य ~~नमस्कृत्य~~ चोह प्रमुकोहं
 करिष्यमाणमुक्तकर्मणि पूर्वांगत्वेन अस्मिन् कलशे ब्रह्मविरूपा सहितं प्रादिता दिन
 वग्रहाणां तथा अग्निदेवतादीनां च यथा बिलितोपचारैः पूजनं करिष्ये एतन्तेति प्रति
 ध्याप्य ॐ उं ह्रुं वः त्रिः अस्मिन् कलशे ब्रह्मविरूपा सहितं प्रादिता दिनवग्रहाः तथा अग्नि
 देवतादयः शशाङ्कस्तु इह तिष्ठंस्तु प्रतिष्ठिता वरदा भवंतु ध्यानं ब्रह्मा मुरारि स्त्रिपुरांत
 कारी भानुशशी भूमिसुतो बुधश्च गुरुश्च शुक्रः शनि राहु केतवः सर्वे ग्रहाः शान्तिकरा भ

२५
 वंतु अस्मिन्कलशेवसर्वसहित आदितादिनवग्रहेभ्योनमः ध्यानं समर्प्य यामिनाममंत्रैः
 आवाहनं प्रासनं पाद्यं अर्घ्यं वृत्तिलेनमः वरुणाय० आदिताय० सोमाय० भोमाय० बुधाय०
 सहस्रतये० शुक्राय० शनैश्चराय० राहवे० कुतुभ्यो० अधिदेवताभ्यो० प्रत्यधिदेवताभ्यो०
 विनायकादियंच देवताभ्यो० इन्द्रादिदेवताभ्यो० पाद्यं अर्घ्यं स्नानं आचमनं वस्त्रं वस्त्रां
 जमाचमनं यज्ञोपवीतं यज्ञोपवीतां माचमनं गंधं अक्षताः पुष्पाणि० धूपं० दीपं नैवेद्यं
 नैवेद्यां गमाचमानं समर्प्य यामितीत्युक्तं अथ पुष्पांजलिं दद्यात् व्यास
 उवाच जयाकुसुमसंकाशं काशपेयं मन्त्रघुतिं तमो हरिं सर्वपापघ्नं प्रणतोऽस्मि दिवाकरं
 ॥ अधिपं रवतु वाराभंदीरोदारं वसंभवं नमामि शशिनं सोमं शंभोर्मुकुटभूषणं ॥ २ ॥ चर
 णीगर्भसंभूतं विद्युत्कांचनसन्निभं कुमारं ॥ ३ ॥ तिरुस्तेचमं गलं प्रणमाम्यहं ॥ ३ ॥ प्रियं
 मुकुलिकाश्यामं हृदयेण प्रतिमं बुधं सोमं सर्वगुणोपेतं नमामि ॥ ४ ॥
 ॥ ५ ॥ शशिनंदनं ॥ ५ ॥ देवतानामृषीणांच गुरुं कांचनसन्निभं बंधुभूतं विलोकीनां प्र

पञ्चपाशैर्गदाः रत्नेदक्षिणे चतुर्दर्शनः ११ उपेक्षः पातु ब्रह्माणि माचाप्यपातु वामनः अ
 धुतः पातु अग्नेर्दंय जुर्वेदमधोत्तजः १२ कृष्णैरक्षतुसामानि अथवीर्यं च माधवः उपविष्ट
 सुपेविशस्ते नुस्तेनरक्षिताः १६ यजमानं सपत्नीकं पुडरीकविलोचनः रक्षाहीनतु यत्स्थानं त
 त्सर्वरक्षता हरिः १४ वेदमंत्रैस्तु कर्तव्यारक्षोऽनुभैस्तु शर्वपैः कृत्वा पोटलिकां हर्ववधीयाद्
 क्षिणे करे १५ आहौगायत्री ॐ गणानां त्वा गणयति ॐ ५ हवामहे प्रियाणा त्वा प्रिय
 पयति ० हवामहे निधीनां त्वा निधीयति ० हवामहे वसोमम आहम जा निगर्भधमा त्वम
 जासि गर्भधम् ॐ जातवेदसे सुनवा मसोममरातीयतो निजलति वेदः सनः पर्वदति इ
 र्गाणि विश्वानामेव सिंधुं द्रित्वा सग्निः ॐ नत इक्ष्वा ० सिनयिशा चात्सरंति देवानामो
 जः प्रथमज ५ येतत् यो विभर्ति क्षात्तायण ० हिरण्य ० स देवेषु कृणुते दीर्घमायुः
 स पृथ्येषु कृणुते दीर्घमायुः यदा वदद्वात्तायण गिरण्य ० शतानीकाय सुसनस्य माना
 तन्म आवधानि शतशारदा पायुक्मान् जरद्विष्यथासं रक्षो हणं बल गह ० नं क वेदमवी

मिहमहत्तं वलगमुक्तिरामि यम्मेनिष्ठोयममातो निवृत्तानेदमहत्तं वलगमुक्तिरामि यम्मेसमा
नोयमसमानो नोचत्वा नेदमहत्तं वलगमुक्तिरामि यम्मेसवंधुर्यमसधुर्निचत्वा नेदमहत्तं व
लगमुक्तिरामि यम्मेसजातोयमसजातो निचत्वा नोक्तसां किरामि त्वराउसिसयत्नहासत्रए
उत्पभिमातिहा जनराऽऽसिरत्तोहासर्वराऽऽस्पमित्रहा रत्तोहणेवो वलगहनः प्रोतापि
वैद्यवा न्युतोऽहणेवो वलगहनो वनयामिवैस्मवा न्युतोहणेवो वलगहनो वस्तुणामिवै
स्मवा न्युतोहणेवां वलगहनऽऽपदधामिवैस्मवा रत्तोहणेवां वलगहनो पर्यहामिवैस्मवा वै
स्मवमसिवैस्मवाः स्यमानः श० सोऽपररूपो धूर्तिः प्रलंमर्तस्परत्तोहणेवृत्तणस्पते प्रत्युष्ट
०० रत्तः प्रत्युष्टाऽऽपरातयो निष्ठस ०० रत्तो निष्ठसाऽऽपरातयः ऊर्जितरितमन्वेमिरत्तोहादि
पवचर्विणिरभियो निमयो हते शोणे सदस्यमासदत्त रभिर्मंत्रै रभिर्मंत्र प्रतिष्ठा ॐ भर्भुवः
स्वः रत्ते सुप्रतिष्ठिता वरदा भव कलशो स्थापयेत् येन वद्धो बलीराजा दानवैर्दीमहावलः ते
नत्वा मयिव धातिरत्ते माचलमाचल १ त्वं जविष्ठा शुषेनः पाहि प्रणुधी गिरः रत्ता तो कमु

सप्त
१६

तन्मना रक्षासुरक्षाभ्यां २ आभ्यां मंत्राभ्यां कर्म ते दक्षिण हस्ते वधीयात् इति रक्षा विधानं - प्र
 यच्छत धाया छत धाया पात्रं चतुः स्थानेषु गंधाक्षतैः संसृज्य कुशैर्वक्ष्यमाण मंत्रैरभिमंत्रये
 त् - आ जं परमयज्ञीयमा जं तेजो प्रयोनिधि आ जं हि सर्वदेवानां भियमा ज्ये स्थितं जगत् तस्य
 ज्यवीक्षणे भक्त्या कृते मंगलमाप्नुयात् दुःस्वप्नं दुर्निर्मितं च विघ्नोद्योनयते ध्रुवं २ तेजः प्रजाच
 योर्व्यं च वलं वायुः प्रवर्तते पुण्यं संसागरा जं च भवे
 दमश्च ईदं सितं जात्वा वा ज्ञानतो वापि मनो वा क्वाय कर्मभिः कृतं यत्प्रातः कंतमे छतस्य शी
 त्पणश्यतु - आ जं तेजः मुदिष्टं आ जं पाय हरं स्थितं आ ज्ये न देवा स्तृष्यंति आ ज्ये लोकाः
 प्रतिष्ठिताः ५ रिष्यं भो मंत्रांतरि दंत्यते कल्पय मागतं तत्सर्वमा ज्यसं स्पर्शात्पराणां शुभ
 गच्छतु दक्षिणं कुरुत्रयेण मिमंश - प्रद्योतं अमुको हं करिष्यमाण - अमुक कर्मणि स
 कं भुदयशा स्पर्धं श्रीभगवतो मृत्युं जयस्य वीत्सर्धं आ जा वे हरं करिष्ये इति ॐ ह्रुवा
 सि ध्रुवो यं यजमानो सिन्ना यतने प्रजया यशुभिर्भयात् छते नद्या वा यथि वीष्ट्ये वा

मिंदस्य धारि सति विभजनस्य ध्यानया ॐ तेजो गति शुक्रमस्य मृतमसि धामनामा सति प्रियं देवा
 नामना धृष्टं देवयजनमसि इति अवेद्य अघेह अमुकोहं करिष्यामाण अमुककर्मणि स
 र्वाभ्युदयप्राप्तये इदं अवलोकितं आजाता मया वस्य मृत्युं जय देवतं वासिणा यदास्य ॐ तत्स
 त कामधेनोः समुद्भूतं देवानामुतमं हविः आयुत द्विकं रंशतुः प्रियं पातु स देवमे इति दा
 नवाकं मंत्रपाठः अ अन्नकं यजापहे सुगंधिं पुष्टि वरुति उर्वारकमिव बंधनात् नृत्योर्मुहीय
 मा मृतात् इति घृतध्याया अथ जातकर्म पुत्रे जाते शीघ्रं पिता पुत्रस्य मुखं विलोक्य स चे
 लं स्थायात् अघेह अमुकोहं पुत्रजनननिमित्तकं स चैलं स्नानं करिष्ये इति स्नात्वा पूर्वंग
 लेशपूजनं कुर्यात् अघेह अमुकगोत्रोत्पन्नो अमुकराशि रमुकशर्माहं अमुकगोत्रोत्प
 न्नस्य अमुकराशोर्वालकस्य करिष्यामाण जातकर्मकर्मणि निर्विघ्नता सिद्धिर्बुध्नी
 महागणायतेः पूजनं करिष्ये इति गणेशं संपूज्य दक्षिणा अघेह अमुकोहं अमु
 कगोत्रोत्पन्नस्य अमुकराशोर्वालकस्य करिष्यामाण जातकर्मकर्मणि पूर्वांगत्वे

28

रामः
१७

न निर्विघ्नता सिद्धार्थं श्रीमहागणपतेः पूजनकर्मणः सांगता सिद्धार्थं इमां दक्षिणं गण
 पतिप्रीतये वासनायदास्ये ॐ तत्सत् प्रधानसंकल्पः अघेह अमुकोहं अमुकगोत्रोत्प
 न्तस्य अमुकराशेर्वालकस्य गर्भांशुपाज नितसकलरोषनिवर्हणायुर्मधाभिवृद्धये वीज
 गर्भसमुद्भवैर्नो निर्वहणद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं जातकर्मण्यं संस्कारं करिष्ये तदंगत
 या उत्तरोत्तराभ्युदयप्राप्तिकामः सकलमंगलाभिवृद्धयंगणयतिसहितगोर्षादिवोऽश
 मात्तुल्यं यथा मिलितोपचारैः पूजनमहं करिष्ये इति सं० मात्तुल्यं पूजनं विधाय वसोदीराः पा
 तयित्वा अघेह अमुकोहं अमुकगोत्रोत्पन्तस्य अमुकराशेर्वालकस्य करिष्यमाण जातकर्मक
 र्मणि पूर्वंगित्वेन सर्वाभ्युदयावाप्तये मात्तुल्यं उपरिवसोदीराः पातयिष्ये ० वसो ० नीरा अद
 क्षिणं अघेह अमुकोहं अमुकगोत्रोत्पन्तस्य अमुकराशेर्वालकस्य करिष्यमाण जातकर्मक
 र्मणि पूर्वंगित्वेन उत्तरोत्तराभ्युदयप्राप्तिकामः गणपतिसहितगोर्षादिवोऽशमात्तु
 ल्यं पूजनकर्मणः साङ्गतायार्थं इमां दक्षिणं वासनायदास्ये ॐ तत्सत् आभ्युदयिक

३०
 प्राञ्चं कुर्यात् प्रतिष्ठा अथैह अमुकगोत्राणां अस्मन्मातृपितामही प्रपितामहीनां अमुकी देवी २
 अमुकी देवीनां नां दीमुखीनां तथा अमुकगोत्राणामस्मत्पितृपितामहप्रपितामहां अमुकदेव २
 अमुकदेवानां नां दीमुखीनां तथा अमुकगोत्राणामस्मन्मातामहप्रमातामहसहप्रमातामहानां अ
 मुकदेव २ अमुकदेवानां सवलीकानां अमुकगोत्रोत्पन्नो अमुकशशिरमुकशर्माहं अमुकगो
 त्रोत्पन्नस्य अमुकशशैर्वालकस्य करिष्यमाणजातकर्मकरिण्यपूर्वांगत्वेन उत्तरांतरा
 भुदयप्राप्तये ससवसुसंज्ञकविष्णवे देवा पूर्वकं संकल्पविधिना आमानेत आभ्युदयिकस्य
 ईश्वरिण्ये कुरुष्वेति पुण्यहवाचनं कुर्यात् अथैह अमुकगोत्रोत्पन्नस्य अमुकशशैर्वालक
 स्य करिष्यमाणजातकर्मकरिण्यपूर्वांगत्वेन सकलमंगलानि नृक्षयार्थं वा पितृपितामहापुण्य
 हं वाचयिष्ये तदंगतया चतुर्णां वात्सल्यनां पूजनपूर्वकं वरणं करिष्ये अथ मेधाजननं ॐ भू
 त्वयि स्थामि ॐ भवत्त्वयि स्थामि ॐ त्वत्त्वयि स्थामि ॐ भूर्भुवः स्वः सर्वं त्वयि स्थामि ॐ ना
 मां दक्षिण्य करेण वा जयति अग्निरायुष्मान् सवनस्यति भिरायुष्मांस्तेन त्वायुषा मुष्मंतं करो

राम
 १५

